

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Matthæi IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

modo perficiat, meditatatur, vos nolite locum dare diabolo, qui per huiusmodi ostium in vos nititur intrare. Si nititur autem intrare, si eius consenseritis suggestionibus, aut si ad iniquitates pristinas redieritis. Idcirco qui furabatur, aut aliud quid peccati huiusmodi exercere solebat, iam non furetur. Nec aliena tollat: quin potius ipse quoque laboret manibus suis, operans quod licitum ac bonum sit opus, unde non solum se honeste nutriat, sed habeat etiam unde tribuat egeno, aut necessitatem patienti. Est enim elemosyna, non de male acquisitis, non de alienis, sed de iuste acquisitis danda. Ideo hic dicit: Operetur quod bonum est, ut habeat unde tribuat necessitatem patienti.

Elemosyna
unde facien-
da sit.

EXEGESIS EVANGELII DOMINICAE XIX.

post Dominicam S. Trinitatis, Matthaei IX.

Ante hoc Evangelium praesentis huius Dominicae scribit Matthaeus, quomodo cum discipulis ascenderit Iesus in nauculam, & de Galilea se contulerit in regionem Gerazenorum, in nauisq; adhuc constitutus dormierit: orta vero tempestate à discipulis excitatus surrexerit, ventis imperauerit, factaque sit tranquillitas magna. De illa profectioe habuimus Evangelium post octauas Epiphaniae. Itaque cum esset in terra Gerazenorum, occurrerunt ei duo viri habentes daemonia saevi & crudeles, habitantesq; in monumentis, hominibusq; infesti, adeo ut eadem via homines metuerent transire. Veruntamen occurrentibus illis, Iesus eiecit daemonia ab eis. Porro daemonibus petentibus, ut gregem intrarent porcorum, quo fieret miraculum euidentius, concessit: totusq; ilico grex porcorum praecipit in mare currens, submersus est. Quamobrem cum haec oppidani ciuitatis illius didicissent, ad vnum ferè omnes egressi, rogauerunt Iesum ex humilitate, quod creditur, à sinibus suis ut recederet. Aestimabant enim indignos se tanta sanctitate. Potuit tamen nihilominus fieri, ut maluerint Iesu potentia carere, quam stare sub periculo amissionis temporalium rerum per eius praesentiam. Huiusmodi enim timorem colligebant ex miraculo gregis porcorum in mare merforum. Hoc modo hodie sunt multi, qui à se remittere malunt, atque praesentia Iesu carere, quam suos porcellos, id est, illicitos quosque relinquere. Itaque, inde descendens Iesus, redire statuit in Galilaeam. Et hinc sequitur Evangelium hodiernum.

Matth. 9.

Ascendens Iesus in nauculam, transfretauit, & venit in ciuitatem suam.

Rediens Dominus ex regione Gerazenorum per fretum seu mare Galilaeae, nauicula transfretauit, & venit in ciuitatem suam. Si ciuitatem Christi Nazareth quis velit hic nominari, dicere posset primo quidem diuertisse Iesum in ciuitatem Nazareth, quae ciuitas Christi dici poterat, quia erat ibi conceptus & educatus, postea vero se contulisse in Capharnaum, vbi miraculum quod sequitur, fecerit. Nihil enim scribit hic Euangelista, nisi quod in ciuitatem suam venerit, & deinde miraculum in paralytico fecerit: quod tamen non euestigio, sed inde abiens in Capharnaum facere potuit. Probabilius tamen videtur esse, quod communiter sentiunt doctores, ut Capharnaum hic dicatur ciuitas

Nazareth cur
ciuitas Christi
dicitur.
Luc. 1. 2.

OOOO 4 uitas

T. VI
21

Capharnaum
cur dicatur
ciuitas Chri-
sti.

uitas (vt textus habet) sua, hoc est, Christi, non aliam ob causam, nisi quod frequens ibi morabatur, multisque signis & miraculis illam nobilitauerit.

Et ecce offerebant ei paralyticum iacentem in lecto.

Marc. 2.

Audito reditu Iesu, paralyticum quendam Capharnaicæ ad eundem curabant introferre, quem credebant à Domino pijsimo sanandum. Erant autem viri quatuor portantes eum in grabato, siue in gestatorio lecto, vt pauperibus sterni solet. Cum verò ad domum venirent, vbi prædicabat Iesus, nimiam inuenerunt populi multitudinem, adeo vt præ turba non potuerint Iesum accedere. Confortati igitur & excitati fide, ascenderunt super domum, & fracto tecto, seu aperto, submiserunt paralyticum funibus de alto ante pedes Iesu. Nihil enim dubitabant infirmitatem supplicaturam pro misero. Nouerant quoque Dominum misericordissimum, & ad huiusmodi beneficia prouum.

Et videns Iesus fidem illorum, dixit paralytico: Confide fili, remittuntur tibi peccata tua.

Fides aliena
quomodo
prosit infan-
tibus ad salu-
tem.

Aduerte quia Dominus Iesus dicitur vidisse, hoc est, attendisse fidem offerentium: vt intelligas non parum prodesse fidem alienam, maximè autem, vbi quis vel per ætatem aut insaniam, aut per infirmitatem sui parum compos est, vt queat habere fidem. Adeo autem huic profuit fides aliena, vt ad infirmitate per illam curaretur: quamuis verisimile sit infirmum quoque habuisse fidem ad Christum. Quomodo enim alioqui se permisisset per tectum submitti, nisi auidus sanitatis sperasset hanc se assecuturum à Christo? Hoc modo infantibus & fatuis natis prodest fides parentum, siue offerentium ad baptismum, in quorum fide paruuli baptizantur, mundantur, filij que Dei ac cælestis regni efficiuntur hæredes. Coafide, inquit, fili. Obserua misericordissimum Dominum, vt miserum hunc hominem, quem pharisei dedignarentur aspicere, filium vocat, ipsum erigens ad confidentiam erga se, & dicens: Confide fili, nam recipies sanitatem, cui maiora quoque, quam est sanitas corporis, conferrentur. Remittuntur enim tibi peccata, quo sanitatem consequaris etiam animæ. Hæc autem verba dicens Dominus Iesus creditur displicentiam, contritionem que peccatorum (sine qua adultis non remittuntur peccata) infudisse paralytico. Nemini tamen hic videatur mirum, quod homini, paralytico & quærenti sanitatem peccata primum remiserit, quam ab ægritudine liberauerit corporis. Voluit enim nos docere peccata nostra haud raro multorum, puta aduersitatum, infirmitatum que nobis esse occasionem & causam. Antequam igitur plenam illi contulit sanitatem corporis, & propulsata manifesta infirmitate, prærogauit illi animæ (quæ potior erat) sanitatem, instar medici boni, qui primo data purgatione vitiosorum humorum, sanitatem paulo post introducit.

Peccata no-
stra multo-
rum malorū
sæpe occasio-
nem.

Et ecce quidam de scribis dixerunt intra se: Hic blasphemat.

Audierunt scribæ & pharisei Christum dixisse: Remittuntur tibi peccata tua. Quæ verba, tamethi alius quispiam dixisset homini, potuissent in meliorem partem interpretari, vt sensus esset: Remittuntur tibi peccata tua, scilicet

scilicet à Deo. Verum nihil moderatum de Christo sentire poterant scribæ & pharisæi, sed omnia ad calumnias verba eius trahebant. Mox enim invidia stimulante Christum insimulabant præsumptionis, arrogantia quæ, qui sibi cum purus ac solus esset homo, diuinitatem ascriberet remittendo peccata, quod esset blasphemia. Quis enim peccata potest, inquit, dimittere, nisi solus Deus? Credatis igitur scribæ Christum Deum, & non erit ambiguitas aut murmur.

Sciendum hic, blasphemiam committi posse triformiter. Aut Deo attribuendo quod Deo non conuenit, vt est peccare, ignorare, errare, impotentem esse, &c. Aut ab eo remouendo, siue in eo negando, quod ei competit, vt negando eum summè bonum, Omnipotentem, &c. Aut creaturæ ascribendo, quod solius est Dei. Et hoc tertio modo putabant scribæ & pharisæi Christum blasphemare. Credebant enim eum solum hominem, qui quod Dei est proprium, sibi arrogaret. Legerant enim de Deo scriptum: *Ego sum qui deo iniquitates tuas propter me.* Verum duplici argumento probare se voluit Dominus Iesus non blasphemare. Primo enim ostendit sibi in hoc vt sequitur, inesse diuinitatem, quia notas sibi esse monstrabat aliorum cogitationes, quod nihilo fecius solius erat Dei. Quis enim nouit quid in corde agatur hominis, nisi solus Deus? Deinde quod rectè dimiserit homini peccata, per sequens probat miraculum, quo eum ab infirmitate liberat, sanitateque restituit.

Et cum vidisset Iesus cogitationes eorum, dixit: Vt quid cogitatis mala in cordibus vestris? Quid est facilius dicere: Remittuntur tibi peccata tua, an dicere: Surge & ambula?

Non credebant scribæ & pharisæi Dominum Iesum aliud quam purum esse hominem. Idcirco scandalizabantur sæpius in Christi sermone & eius operibus. Veruntamen scandalum hoc sibi ipsi sumebant. Fecerat enim Dominus Iesus, & ostenderat illis tot signa & virtutes, vt merito non possent dubitare, sed asserere etiam cogere, nisi inuidia illos excecasset, non humana, sed diuina virtute illa fuisse patrata. Itaque Christus eorum cogitationes detegens, dicit: Vt quid mala cogitatis in cordibus vestris? Quasi diceret: Me dicitis blasphemantem, qui dico paralytico: Remittuntur tibi peccata tua, cum solus peccata remittat Deus. Si non creditis me potestatem habere dimittendi peccata, dicite mihi, qua potestate ego cogitationes cordium vestrorum cognosco secretas, cum æque Dei sit solius peccata dimittere, & recordis intueri secreta? Quid est facilius, id est, minoris potestatis, dicere: Remittuntur tibi peccata tua, an dicere: Surge & ambula? Aequè virtutis sanè est vtrunque. Vtrunque enim diuinam exigit virtutem atque potentiam infinitam, nisi quod in hoc differentia est. Nam in corporali miraculo aduertere potestis eius potestatem, per remissionem autem peccatorum, cuiusmodi, & an sequatur effectus, aut virtus, ignoratis.

Vt autè sciatis, quoniam filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, tunc ait paralytico: Surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam. Et surrexit, & abiit in domum suam.

PPPP Vt vo-

T. VI
21

Vt vobis certum sit licere filio hominis, hoc est, filio virginis (nullum enim habuit patrem in terris Filius Dei) absque blasphemia dimittere peccata, videbitis quod facturus sim miraculum, quo cognoscatis non humana virtute, sed diuinitate me niti. Mandat itaque paralytico, dicens: Surge, tolle lectum tuum. Quare tolli lectum iubet? Ne phantasticum puretur miraculum: & vt lectum tollere possit atque portare, qui à quatuor viris huc fuerat portatus. Probat autem bifariam hoc miraculo se esse Deum. Primo, quia propria virtute illum infirmum curat, quod solius Dei est. Secundo, quia infirmum hunc sanauit in testimonium diuinitatis suæ, quo murmurantes conuinceret, non falso sibi diuinitatem arrogasse, sed verum se dicere, nec blasphemare, si dicat se Deum, aut si etiam peccata dimittat. Hoc namque miraculum non potuit esse nisi à Deo, cum per naturam hæc infirmitas hoc modo, id est, tam subito & nullo adhibito medicamine, profus fit incurabilis. Et cum ipsum miraculum fieret in testimonium diuinitatis Christi, quo probaret se verè esse Deum, veraciter esse quæ prædicabat, ideo non potuit non verum testari. Alioqui Deus, qui in huius rei testimonium & confirmationem verborum & operum Christi hoc fecit miraculum, astruxisset (quod impossibile erat) mendacium, aut mentienti suffragium præstitisset.

Deum se esse
pt. bat. Chr.
sus bifaria.

Videntes autem turbæ timuerunt & glorificauerunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus.

Turbæ timebant videtes Iesum peccata dimittere, videntes eum secreta cordium manifestare, & in horum testimonium confirmationemque videntes eum non orando, sed imperando morbos incurabiles fugare. Fuit hic timor reuerentiæ. Siquidem hinc mirabilem Christi perpenderunt sanctitatem, dignitatemque. Et quamuis nondum crederent ipsum Deum, crediderunt tamen illum sanctissimum virum diuina virtute plenum, quomodo Nicodemus de illo sensit, dicens: *Scimus quoniam à Deo venisti magister*, scilicet nobis missus. *Nemo enim potest hæc signa facere, quæ tu facis, nisi Deus fuerit cum eo.* Fatebatur Deum per illud operari, non fatebatur eum esse Deum. Sic turbæ præ illius reuerentiæ & admiratione timebant, & glorificabant Deum, gratias & laudes illi offerentes, quod tantam potestatem, vt hæc tria, quæ paulo ante dixi, Christus potuisset, dedit hominibus, id est, Christo, quem hominem tantum putabant. Ex consideratione itaque sanctitatis Christi, ex consideratione magnitudinis eius resurrebant in considerationem quoque suæ paruitatis, vilitatis & iniquitatis: quare etiam diuinæ iustitiæ contra se rigorem non immerito formidabant. Et de hoc hæc tenus.

Timor reuerentiæ
erga Christum.
Ioan. 3.

Cæterum, quod in Euangelio hoc & miraculo ante peccata dimisit infirmo, quam illi corporis restituerit incolumitatem, non ociosum est. Haud dubium namque, si non aliud vel hoc significatur nobis, multa, quemadmodum Psalmista ait, flagella esse peccatoris, & misericordissimum Patrem se exhibere Deum, quando hic flagellat. Siquidem ego, inquit, quos amo, arguo & castigo. Et Paulus: *Flagellat autem omnem filium, quem recipit.* Quocirca & hic paralyticus, & alij item multi quotidie doloribus, infirmitatibusque ex-

Peccata cur
dimisit
Christus.
Infirmitas an-
tequam sani-
tate restitu-
tuerit.
Psal. 111.
Tob. 12.
Hebr. 12.

erant
cuius
ferua
mule
tur m
pecca
candi
mar
rum
mens
post
Deus
tū, v
fa ylt
sara s
obedi
num
agnit
super
vexat
fratr
mode
quod
dari a
tionem
stres
rodes
corro
quoq
tio, in
dit ce
Christ
tem e
eius p
man
Qu
sola
lat me
men
sed ad
disced
tus in
bia, au
tur, n
Qui
lius in

ercentur, ut ab illis delectationes, desideriaq; separantur peccatorum. Quod cuiuscunque id fiat, salubriter fit, & gratias agat clementissimo Patri, qui non seruat illi vindictam in diem extremæ vltionis. Est tamen aduertendum, Infirmisq; ac tribulationum causa multiplex.

multiplicem esse causam infirmitatum, aut tribulationum, quare indignatur mortalibus. Primo namque id contingit in vltionem, ac purgationem peccatorum, puta ut eruantur delinquentes à mala voluntate, libidineq; peccandi. Hoc in Osea per adulteram mulierem nobis insinuat, quæ relicto marito suo post amatores suos cucurrerat, & per tribulationes, miseras, arumnasq; compulsa ad primum redire statuit maritum, figuram in se exprimens animæ peccatricis, quæ relicto, spretoq; Deo, vadit post desideria, & post concupiscentias suas. Veruntamen sæpenumero misericordissimus Deus, illi miseretur, & sepius viam eius spinis tribulationum & infirmitatum, ut etiam volens ire post peccata sua, non possit, donec in se tandem reuersa vltro dicat: *Reuertar ad virum meum priorem*, cui scilicet in baptismo despõsata sum, *quia magis tibi* (ut Propheca dicit) *bene erat tunc*, quando scilicet Deo obediens ei adhæsi, quam nunc, dum sequor concupiscentias meas, & denonum studia imitor, illis seruiens. Hoc modo Nabuchodonosor ad sui est agnitionem per calamitates reductus, ut daret gloriam Deo, contra quem superbus se erexerat. Hoc modo Manasses in carcere penituit, deditq; illi vexatio intellectum. Hoc deniq; modo Maria soror Moysi, quæ detraxerat fratri, lepra percussa respuit, manifestam Dei plagam in se agnoscens. Hoc modo Ozias quoque rex præsumptionis atque temeritatis pœnas dedit: & quod speratur, correctus est. Secundo, contingit infirmitates, aut supplicia dari ad vltionem peccatorum, ad exterminium scilicet hominis, & inchoationem æternæ pœnæ. Hoc modo Dathan & Abiron, quos rebelles, detractores, contumacesq; Deo illis iusta reddete terra deglutiuit. Hoc modo Herodes per elationem, alijsq; facinoribus delinquens, percussus est à Deo, & corrosus vermicibus expirauit. Similem exitum Antiochus habuit. Pharaon quoque inter flagella nõ melior, sed durior factus, tandem malè periit. Tertio, infirmitas inducitur ad gloriam Dei manifestandam. Huiusmodi accidit cæco à natiuitate, quem Dominus illuminauit. Nam interrogantibus Christum eius discipulis, an hic peccasset cæcus, an eius parentes, quamobrem cæcus nasceretur: respondit Dominus Iesus, neque hunc, neque parentes eius peccasse, seu peccando id commouisse, ut cæcus ille nasceretur, sed ut manifestaretur gloria Dei.

Quarto, infligitur aduersitas ad humiliationem, cuiusmodi Paulo Apostolo accidit, qui de seipso confitetur, dicens: *Ne in ignitudo reuelationum exolat me, datum est mihi stimulus carnis meæ angelus Satana, qui me colaphizat*: quæ tentatio, ut illi accidisse intelligeretur, non ad illius destructionem, sed ad adificationem, sequitur mox: Propter quod ter Dominum rogavi, ut discederet à me, & dictum est mihi: Sufficit tibi Paule gratia mea. Nam virtus in infirmitate perficitur. Quid est virtus in infirmitate perficitur Superbia, aut complacentia propria ex bene actis rebus, seu in donis Dei humiliatur, ne bona quoq; nostra & dona Dei nobis sint in animæ iacturâ seu ruinâ.

Quinto afflictiones, calamitatesq; eueniunt homini, ad ostendendam illius innocentiam, ad patientiam commendandâ. Huiusmodi fuit Iob, cuius

T. VI
21

Iob 1. innocentia, simplicitas, perfectioque vt omnibus nota fieret, probari ac manifestari illum oportuit ad nostram adificationem, quo nobis exempla quoque virtutum in eo latentium erumperent, atque ad imitationem nos inuitarent.

Aduersitates Quocirca vos filij estote patientes & mites absque murmuratione in omnibus aduersitatibus, quæ veniunt super vos. Accipite eas de manu benignissimi Patris. Nolite infirmitates corporum importunè deprecari, magis orate Deum, vt vobis patientiam & fortitudinem ad sustinenda aduersa tribuat, quam vt à calamitatibus omnibus eripiat. Pro peccatis vestris eadem,

Pro peccatis nostris quid Deo offeramus.

quæ ille pro vobis passus est, eidem offerite. Quæ vos autem patimini, non tanti aestimeris, vt digna sint, quæ pro peccatis vestris illi audeatis offerre. Nimis enim est modica in his virtus. Quare, vt dixi, indigna iudicate, quæ pro peccatis vestris in satisfactionem Deo offeratis: sed, vt dixi, eius satisfactionem sufficientem ac dignissimam illi pro vobis offerite. Si verò bonialiquid agere vos contigerit, aut mali pati quippiam, hoc Deo ad eius gloriam, ad eius honorem, ad eiusque beneplacitum offeratis. Diues est enim Deus in miserationibus, hic tamen nos liberos nusquam citius à peccatis faciet, quam in sanguine suo, in morte sua, in vulneribus suis, in penis ac virtutibus suis. Hoc nobis omnibus piissimus Dominus noster Iesus Christus concedat, qui cum Patre & Spiritu sancto Deus viuit benedictus in secula, Amen.

Ephes. 2.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

De penitentia, confidentia & cogitationibus malis.

Matth. 4.

Ascendens Iesus in nauiculam transfretauit & venit in ciuitatem suam, Matthæi IX. Dominus Iesus, qui Petro concessit, vt ambularet super mare, ipse nauicula vti voluit, quo per fretum seu stagnum maris transiret. Docere quoque in hoc nos voluit, qui in patriam nostram redire nitimur, vt hoc zæo, quo viuimus, & quo non aliter, quam in mari sumus, transfratantes nauicula debeamus vti penitentis, qua transuehamur ad patriam seu ad ciuitatem nostram. Hæc est ciuitas, cuius Apostoli, alijque Sancti non fuerunt hospites & aduenæ, sed ciues & domellici Dei: ad quam sumus nos quoque creati, ad quam sumus per Christum redempti, cuiusque vt sumus ciues, sumus adoptati. Hæc est illa ciuitas, quam futuram inquirimus, non habentes hic interim aliam ciuitatem. Quia autem omnes peccatores sumus, ideo cunctis etiam nobis penitentia est necessaria.

Nauicula penitentis nobis ad patriam esse transfratandum. Ephes. 2. Hebr. 13.

Matth. 9. Marc. 1.

Hæc penitentia in omni loco, in omniq[ue] statu agi, seruariq[ue] potest, nisi quispiam sit status, officiumve aut ministerium, quod absque peccatis exerceri non possit: hunc statum relinquere oportet, sicut Matthæus telonarij reliquit officium. Quamuis autem penitentiam facere in omni statu licitè (vt dixi) quis possit, difficilè tamen est eandem, præsertim quo ad dignos fructus penitentis, rectè impleri in seculo, & in conuersatione hominum, vbi eorum inueniuntur ante, qui à penitentia retrahant, quam vnus qui adhortetur. Omnes enim, qui pie vo-unt viuere in Christo, penitentiam patientur. Et hoc quidem olim ante mille quingentos annos ita scriptum est, quando feruebat deuotio, quando ardebat charitas in omnibus. Quid hodie.

Matth. 9. Penitentia cur in seculo difficile possit rectè impleri. x. Tim. 2.